

Калюжна Тетяна Григорівна/Калюжная Татьяна Григорьевна/ Kaluzhna Tatiana
*кандидат філософських наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник відділу андрагогіки
Інститут педагогічної освіти і
освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
м. Київ
E-mail:tt-dd-kk@ukr.net*

**АКМЕОГЕНЕЗ АНДРАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА
ЗАКЛАДУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
АКМЕОГЕНЕЗ АНДРАГОГИЧЕСКИЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ
ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
ОБРАЗОВАНИЯ**

**ACMEOGENESIS OF ANDRAGOGICAL COMPETENCE OF THE
TEACHER OF POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION**

Анотація. Автор висвітлює проблему розвитку андрагогічної компетентності викладача закладу післядипломної педагогічної освіти. Наголошено на найвищому рівні професіоналізму педагога – акмеологічному. Виділено андрагогічні напрями неперервного акмепрофесіогенезу викладачів закладу післядипломної педагогічної освіти. Акцентується увага на діяльності створеної науковою спільнотою «Майстерні андрагога».

Ключові слова: андрагогічна компетентність, акмепрофесіогенез, викладач.

Аннотация. Автор освещает проблему развития андрагогической компетентности преподавателя последипломного педагогического образования. Отмечено наивысший уровень профессионализма педагога - акмеологический. Выделено андрагогическое направление непрерывного акмепрофессиогенеза преподавателей последипломного педагогического образования. Акцентируется внимание на деятельности созданной научным сообществом «Мастерской андрагога».

Ключевые слова: андрагогическая компетентность, акмепрофессиогенез, преподаватель.

Abstract. The author highlights the problem of the development of andragogical competence of a teacher of postgraduate pedagogical education. The highest level of professionalism of the teacher is noted - acmeological. The andragogical direction of continuous acmeprofessiogenesis of teachers of postgraduate pedagogical education is highlighted. Attention is focused on the activities of the "Andragog's Workshop" created by the scientific community.

Key words: andragogic competence, acmeprofessiogenesis, teacher.

Вступ. Головним завданням діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти є професійна перепідготовка та підвищення кваліфікації освітянських кадрів. Тому необхідність реалізації в системі післядипломної педагогічної освіти нового підходу до професійної діяльності педагогічного персоналу вимагає особливої уваги до формування андрагогічної компетентності високопрофесійних, творчих здібностей викладача, які життєво необхідні у роботі з дорослими.

Державна політика в галузі післядипломної педагогічної освіти ґрунтується на принципах, визначених у «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр.», Законі України про вищу освіту та інших, де наголошується на важливості проблеми формування особистості і професіоналізму сучасного педагога. Отже, метою сучасної післядипломної педагогічної освіти, як провідного фактора формування акме-професіонала

суспільного розвитку, є володіння викладачем не тільки професійною компетентністю, а й андрагогічною компетентністю, яка дає можливість на високому рівні взаємодіяти з дорослими учнями, мобільно реагувати на постійні зміни, що відбуваються у суспільстві.

Відомі дослідники І. Ю. Алексашина, С. В. Алексєєв, Т. Г. Браже, В. Г. Воронцова, Н. В. Гузій розглядають питання професіоналізму, підвищення кваліфікації та перепідготовки педагогічних кадрів у системі післядипломної педагогічної освіти як вищі форми і вищі рівні розвитку людини, досягнення вершин професіоналізму.

Мета. В умовах зростання конкурентності на сучасному ринку праці професіоналізація викладача має спрямовуватися на формування, розвиток та реалізацію індивідуальних акме-якостей, самоосвіту та самовдосконалення, цілеспрямований рух до особистісного та професійного акме.

Методи і підходи. Дослідниця В. В. Сидоренко наголошує, що в умовах післядипломної освіти педагогічний акмепрофесіогенез пов'язаний із задоволенням освітніх і професійних потреб фахівців та здійснюється шляхом науково-методичного супроводу їхнього професійного розвитку, що полягає у створенні мережевого диференційованого акмеологічного освітнього простору, де відбувається професійна взаємодія рівноправних партнерів на принципах людиноцентризму, гуманізму, фасилітативності, індивідуалізації, надання адресної, диференційованої допомоги відповідно до індивідуальних запитів, змодельованих індивідуальних освітніх траєкторій, спланованої організації заходів курсового і міжкурсного періодів, мережевої взаємодії суб'єктів [Сидоренко, с. 193].

Досліджуючи розвиток андрагогічної компетентності педагогічного персоналу у закладах післядипломної педагогічної освіти на базі кафедри педагогіки, корекційної освіти та менеджменту Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського створено «Майстерню андрагога». Напрямок дослідницької діяльності розвитку андрагогічної компетентності викладача ми розглядаємо як андрагогічний акмепрофесіогенез. Процес розвитку андрагогічної компетентності педагогічного персоналу у закладі післядипломної педагогічної освіти, полягає в послідовному осмисленні викладачем післядипломної педагогічної освіти власної стратегії андрагогічної діяльності у формальній і неформальній освіті дорослих; освоєнні науково-інформаційного освітнього простору; створення науково-інноваційного середовища та актуалізація потенціалу викладача післядипломної педагогічної освіти у конкретні корисні результати набуття андрагогічно значущих компетенцій, засвоєння та реалізації інноваційних андрагогічних ролей і функцій та досягнення найвищого рівня андрагогічної компетентності – андрагогічного акмепрофесіоналізму. Виконуючи завдання, окреслені «Положенням про «Майстерню андрагога», науково-педагогічні працівники Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України і педагогічний персонал кафедри педагогіки, корекційної освіти та менеджменту Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського працюють над розв'язанням

актуальних андрагогічних проблем, вирішення яких забезпечується використанням оригінальних форм, методів, прийомів, засобів навчання, нових освітніх систем або інтеграції традиційних форм, методів і прийомів. Слід наголосити на андрагогічних напрямках неперервного акмепрофесіогенезу викладачів закладу післядипломної педагогічної освіти, за якими надаються освітні послуги: коучинговий, предметно-методичний, професійно-кваліфікаційний, соціальний, експертний, маркетинговий, інформаційно-комунікаційний, моніторинговий, психолого-мотиваційний та інш.

Акмеогенез андрагогічної компетентності, досягнення вершин андрагогічного акмепрофесіоналізму викладача закладу післядипломної педагогічної освіти зумовлюється поєднанням дії трьох груп факторів, які виокремлює науковець В. М. Приходько – об'єктивних, (зовнішня реальна андрагогічна діяльність); суб'єктивних, пов'язаних з індивідуальними передумовами міри успішності андрагогічної діяльності; об'єктивно-суб'єктивних, зумовлених організацією професійного андрагогічного середовища [Приходько, 2012]

Основні результати. Як виявлено нами в дослідженні, надзвичайно важливими загальними акмеологічними факторами досягнення викладачем закладу післядипломної педагогічної освіти андрагогічного акмепрофесіоналізму є прагнення до самореалізації, самовдосконалення через професійну андрагогічну діяльність; високі особистісні і професійні стандарти; високий рівень професійного мислення і сприймання андрагогічної діяльності; андрагогічна компетентність та сформована особистісна професійна спрямованість.

Висновки. Отже, акмеогенез андрагогічної компетентності викладача закладу післядипломної педагогічної освіти є інтегративним процесом, неперервним, динамічним та поетапним. Індивідуальна освітня траєкторія професійного формування і вдосконалення фахівця забезпечує загальне та професійне становлення професіонала, його готовність до інноваційно-перетворювальної творчої діяльності, саморозвиток і самовдосконалення впродовж життя шляхом формальної та неформальної освіти.

Список використаних джерел

1. Гузій Н.В., Дубасенюк О.А., Курлянд З.Н. (2018). Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти. Монографія Київ. Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 516 с. URL: <https://cutt.ly/Fb3kCN3>
2. Приходько В.М.(2012). Системні аспекти моніторингу професійних якостей педагога-андрагога в системі післядипломної освіти. Запоріжжя. Вип. 1 (7). URL: https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp7/konf3/Prihodko.pdf
3. Сидоренко В.В. (2018). Розвиток педагогічного акмепрофесіогенезу в умовах формальної і неформальної післядипломної освіти. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти. Монографія. Київ. Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. С.193. URL: <https://cutt.ly/Fb3kCN3>